

Mezinárodní právní pomoc - právní pomoc ve styku s cizinou

30. 10. 2007

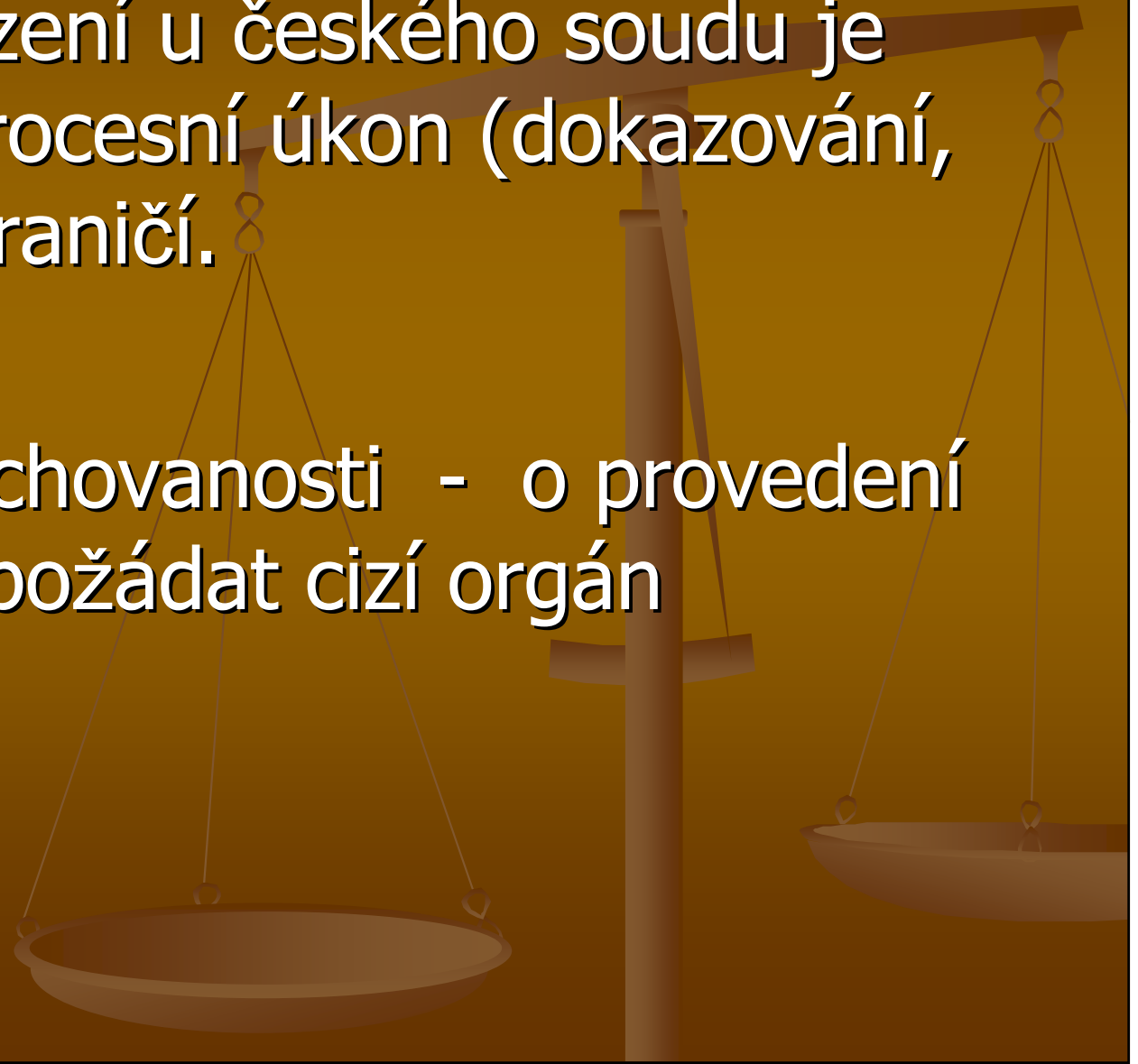
Mgr. Petra Novotná

Pojem právní pomoc

- tématem přednášky není tzv. státem zajišťovaná právní pomoc („bezplatná“)
- **Prameny pro zájemce:**
- Evropská úmluva o předávání žádostí o právní pomoc (Štrasburk, 27.1.1977, Sb. m. s. č. 110/2000)
- Směrnice Rady 2003/8/EC 2003 o usnadnění přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v takovýchto sporech (zákon č. 629/2004 Sb.)
- Úmluva o mezinárodním přístupu k soudům (Haag, 1980)
- Evropská úmluva o lidských právech (čl. 6) – právo být slyšen

Právní pomoc ve styku s cizinou

- Například: Při řízení u českého soudu je třeba provést procesní úkon (dokazování, doručení) v zahraničí.
- Platí zásada svrchovanosti - o provedení úkonu je třeba požádat cizí orgán

Základní prameny

- ZMPS
- Mezinárodní smlouvy:

dvoustranné
mnohostranné (Haagská konference)

Právo ES:

- nařízení 1348/2000 o přeshraničním doručování písemností
- nařízení 1206/2001 o dokazování v občanských nebo obchodních věcech

Poskytuje se na základě:

■ Vzájemnosti

- Materiální - § 56 ZMPS (stejné postavení ve stejné situaci Čechovi cizí orgán)
- Formální
- (MS vydává tzv. prohlášení o vzájemnosti závazná dle § 54 ZMPS – viz stránky ministerstva spr.)

■ Mezinárodní smlouvy

- Dvoustranné smlouvy o právní pomoci
- Mnohostranné smlouvy

■ Právo ES

- přímo použitelná nařízení

Druhy právní pomoci

- Aktivní – orgán žádá
- Pasivní – orgán je žádán

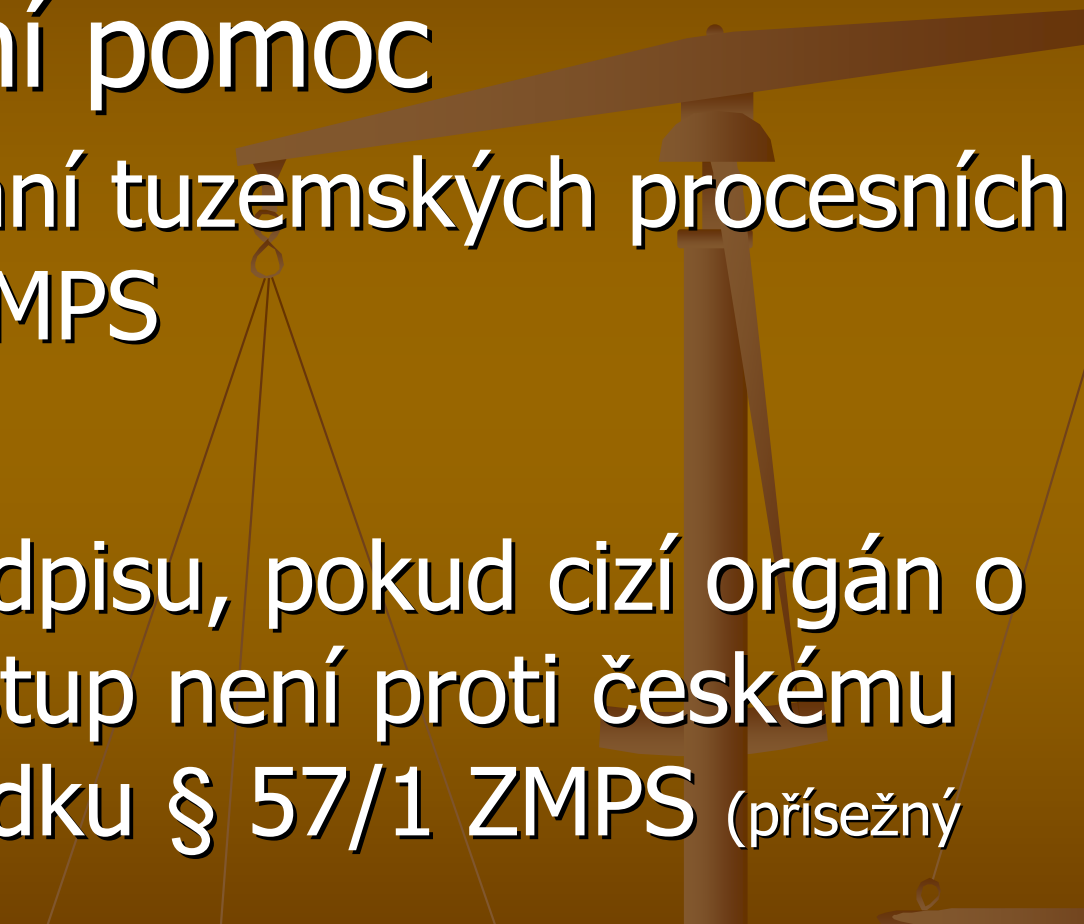

Doručování a dokazování

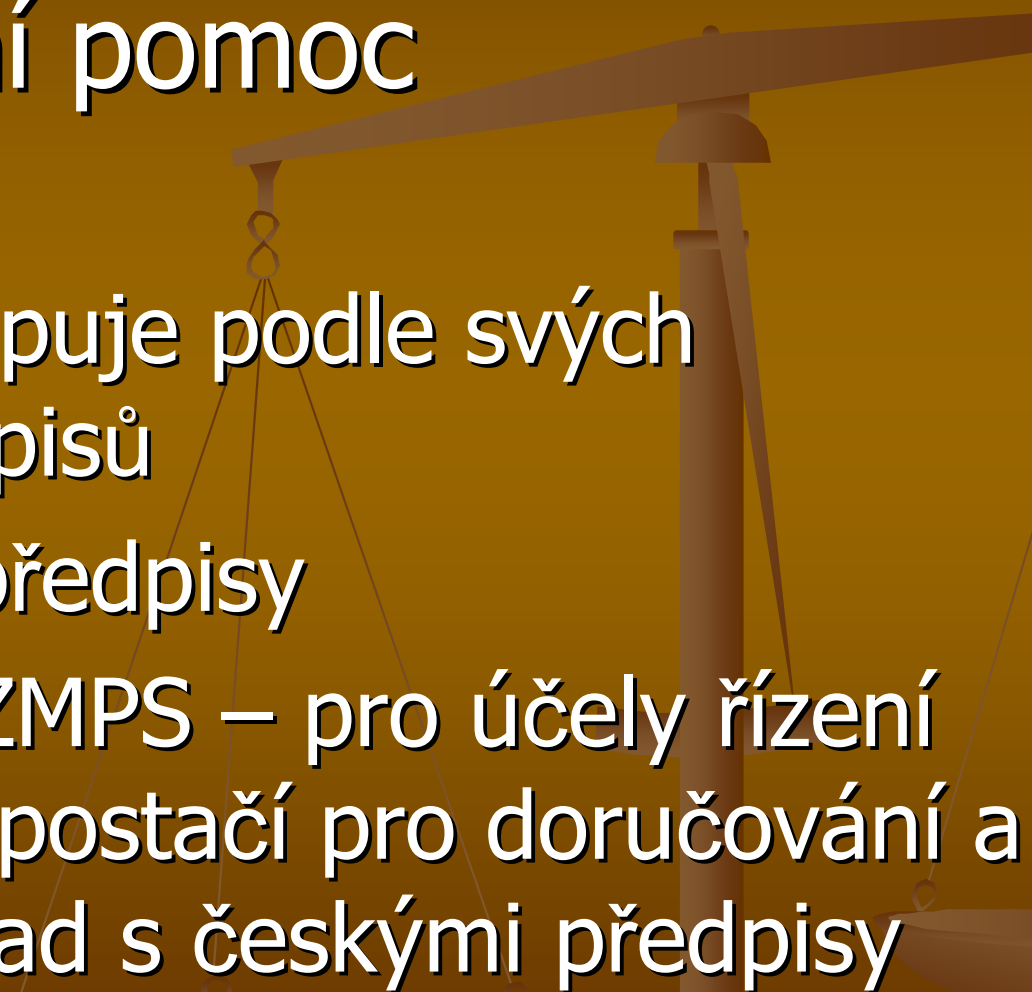
- I. Režim ZMPS
- II. Režim práva ES
- III. Režim mezinárodních smluv

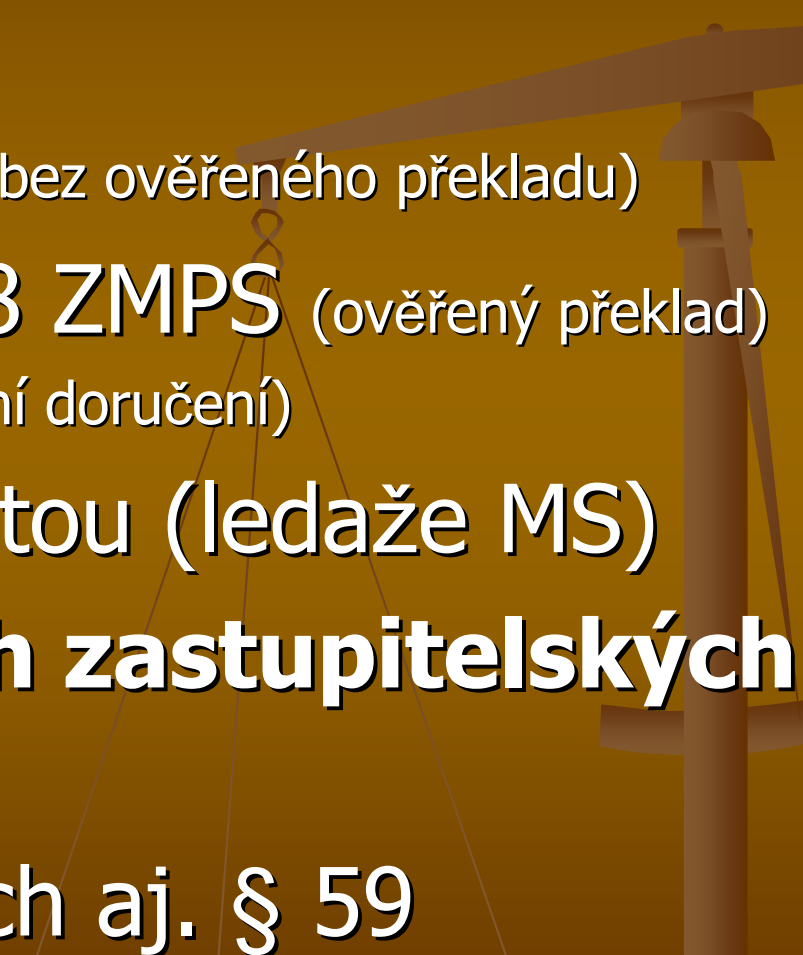
I. Režim ZMPS

- Pasivní právní pomoc
 - Zásada používání tuzemských procesních předpisů § 48 ZMPS
 - **Výjimka**
 - podle cizího předpisu, pokud cizí orgán o to požádá a postup není proti českému veřejnému pořádku § 57/1 ZMPS (přísežný výslech)
-

I. Režim ZMPS

- Aktivní právní pomoc
 - Cizí orgán postupuje podle svých procesních předpisů
 - soulad s cizími předpisy
 - **Výjimka** - § 60 ZMPS – pro účely řízení vedeného v ČR postačí pro doručování a dokazování soulad s českými předpisy
-

I. Režim ZMPS

- **Doručování:**
 - 1) Jednoduché (bez ověřeného překladu)
 - 2) Formální § 58 ZMPS (ověřený překlad)
 - (OSŘ, náhradní doručení)
 - Nelze přímo poštou (ledaže MS)
 - **Úkony českých zastupitelských orgánů**
 - Doručení, výslech aj. § 59
-

I. Režim ZMPS - Styk s orgány cizích států

■ § 55 ZMPS – prostřednictvím ministerstva spravedlnosti

A) **Styk diplomatický** – použije se, není-li styk s přísl. státem smluvně upraven

Orgán ČR - MS - MZV – diplomat. úřad ČR - cizí „MZV“ - cizí orgán

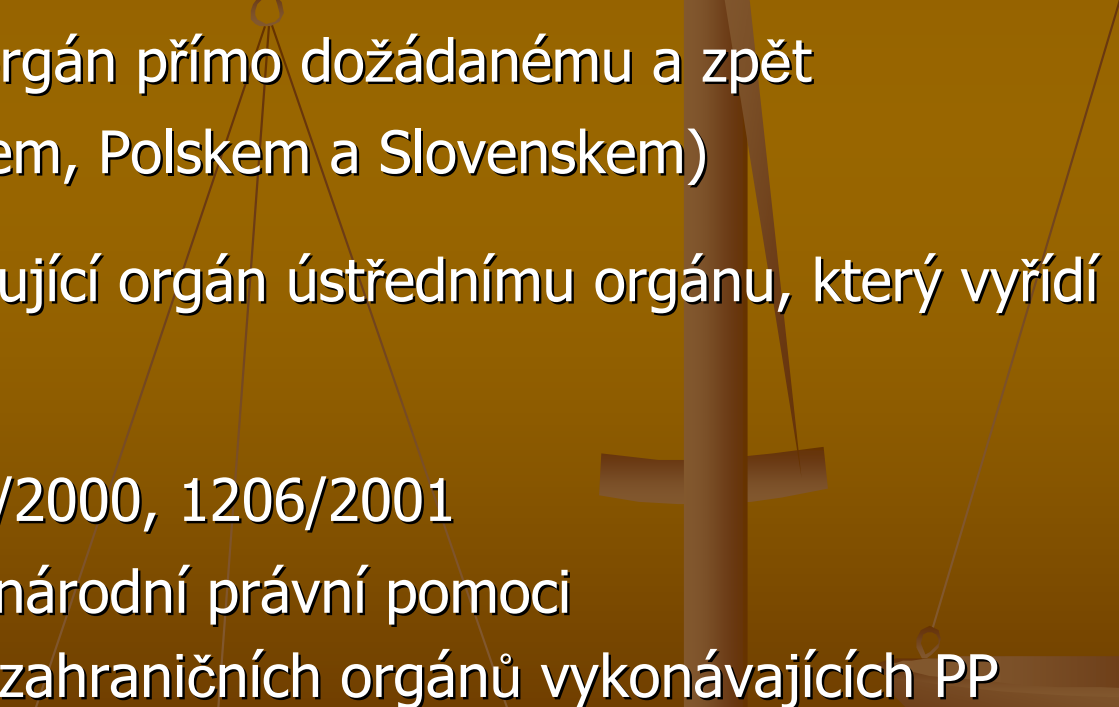
B) **Styk konzulární**

český konzulární úřad předá přímo cizímu orgánu

C) **Styk ministerský** – mezi ministerstvy spravedlnosti apod.

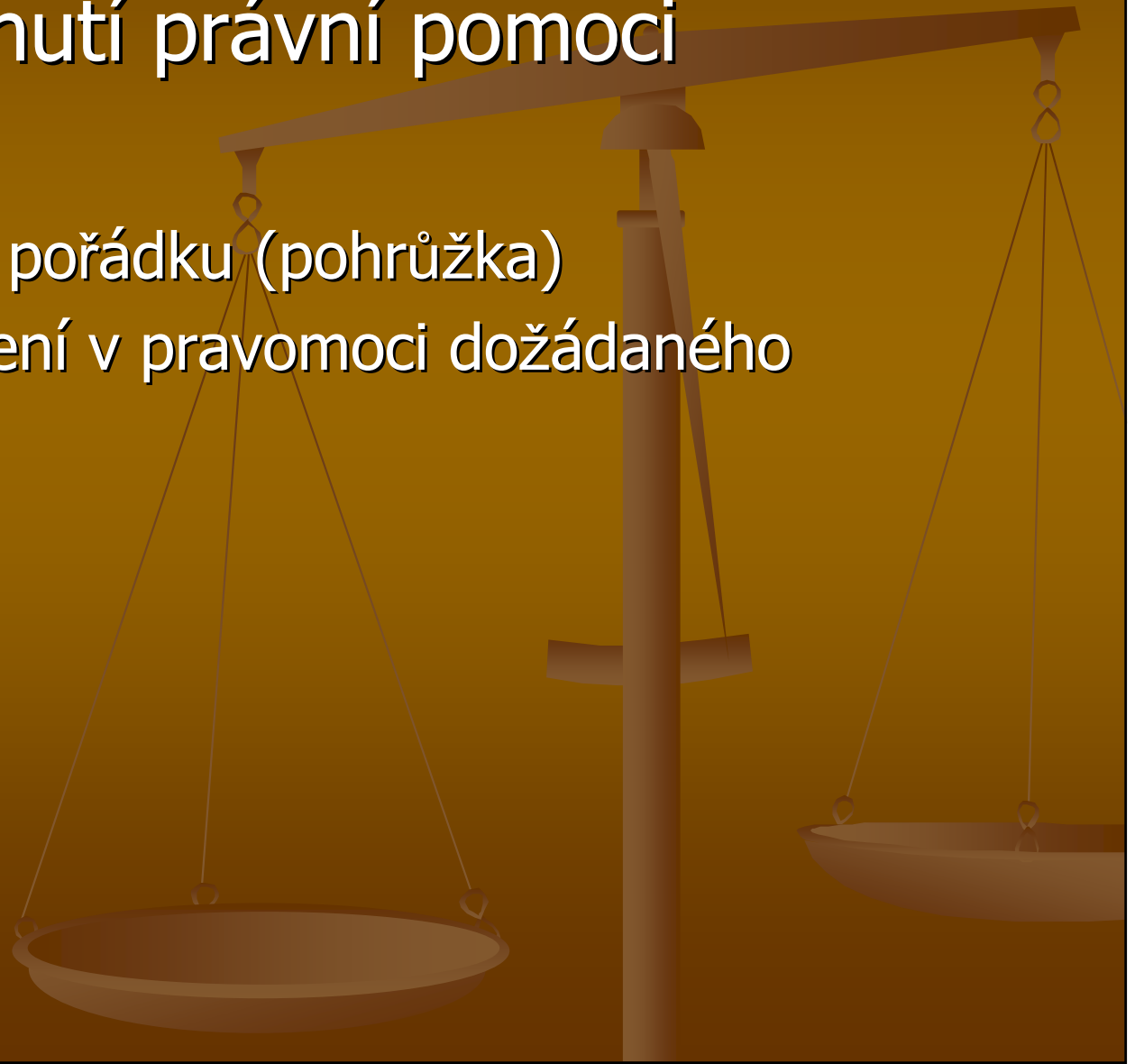
I. Režim ZMPS - Styk s orgány cizích států

■ Výjimky z § 55 ZMPS

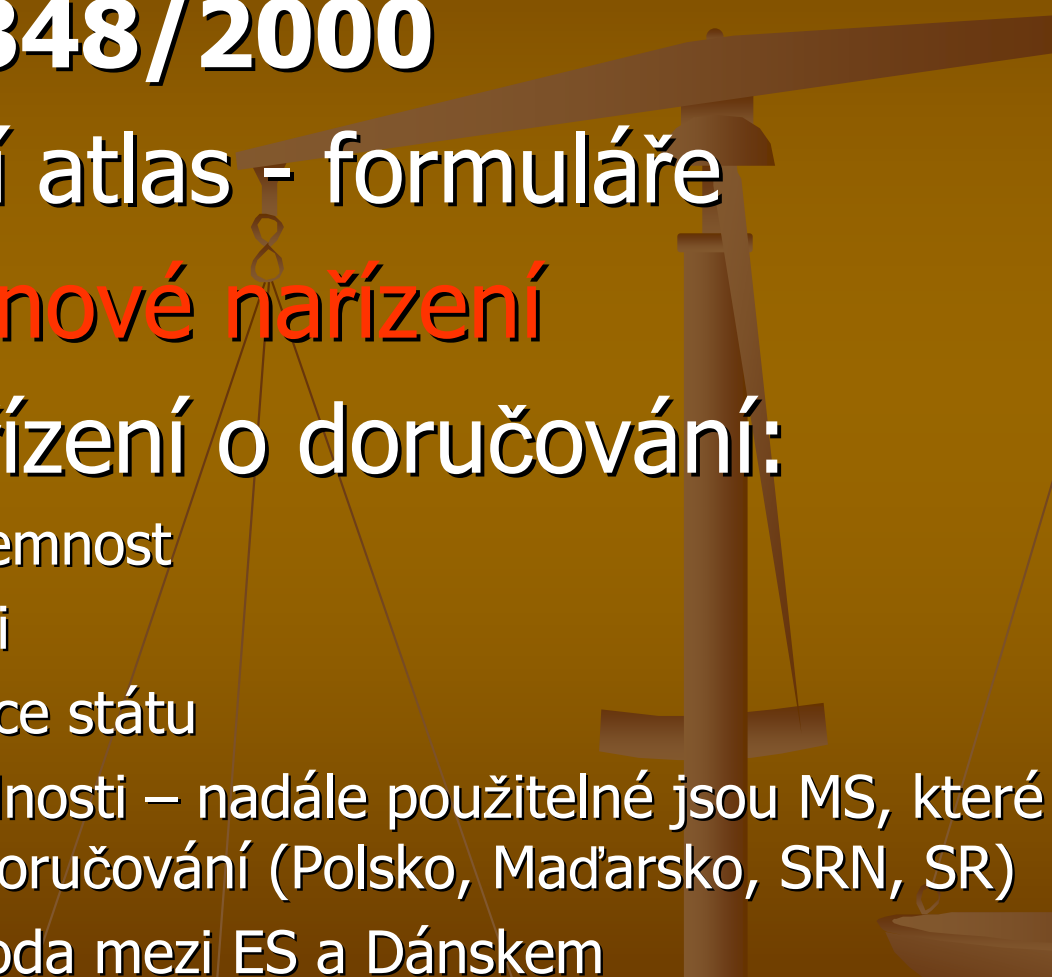
- A) Styk přímý: dožadující orgán přímo dožádanému a zpět
(MS o PP s Maďarskem, Polskem a Slovenskem)
- B) Haagské úmluvy: dožadující orgán ústřednímu orgánu, který vyřídí
- C) Právo ES: nařízení 1348/2000, 1206/2001
cestou mezinárodní právní pomoci
bez pomoci zahraničních orgánů vykonávajících PP
-

I. Režim ZMPS

- Důvody odmítnutí právní pomoci
 - Výhrada veřejného pořádku (pohrůžka)
 - provedení úkonu není v pravomoci dožádaného (českého) soudu
(X postoupení)

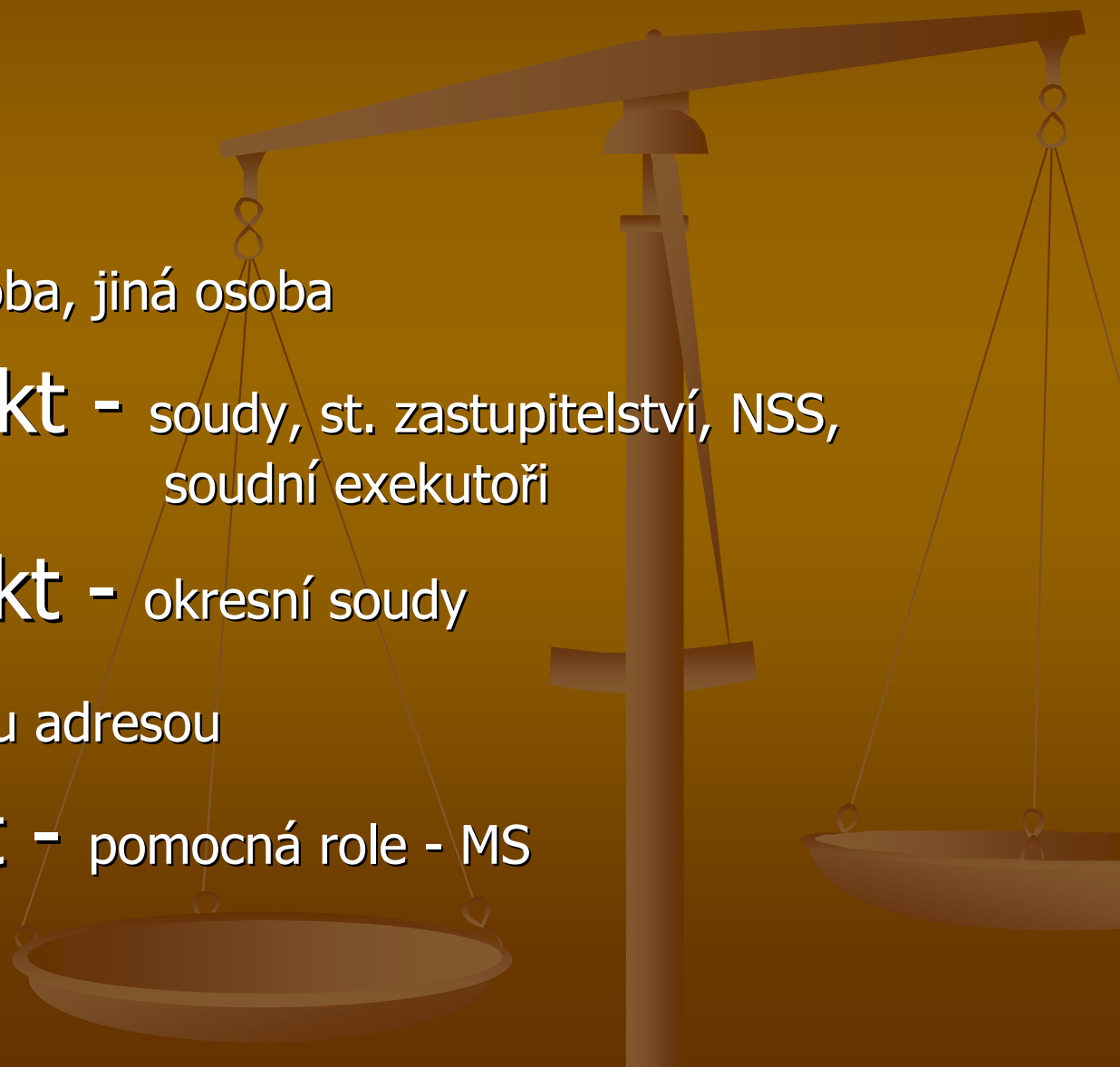
II. Režim práva ES

- **Doručování 1348/2000**
 - Evropský soudní atlas - formuláře
 - **!! Připravováno nové nařízení**
 - **Použitelnost nařízení o doručování:**
 - Soudní a mimosoudní písemnost
 - Občanské a obchodní věci
 - Jde o doručení přes hranice státu
 - Klausule maximální výhodnosti – nadále použitelné jsou MS, které urychlují a zjednodušují doručování (Polsko, Maďarsko, SRN, SR)
 - Dánsko – 1. 7. 2007 Dohoda mezi ES a Dánskem
-

II. Režim práva ES

■ Subjekty

- **žadatel** - úřední osoba, jiná osoba
- **odesílající subjekt** - soudy, st. zastupitelství, NSS, soudní exekutoři
- **přijímající subjekt** - okresní soudy
- **adresát** - se známou adresou
- **ústřední subjekt** - pomocná role - MS

II. Režim práva ES

- **Jazyky:**

- **1) Jazyk formulářů**

úřední,

akceptované (SJ, NJ, AJ)

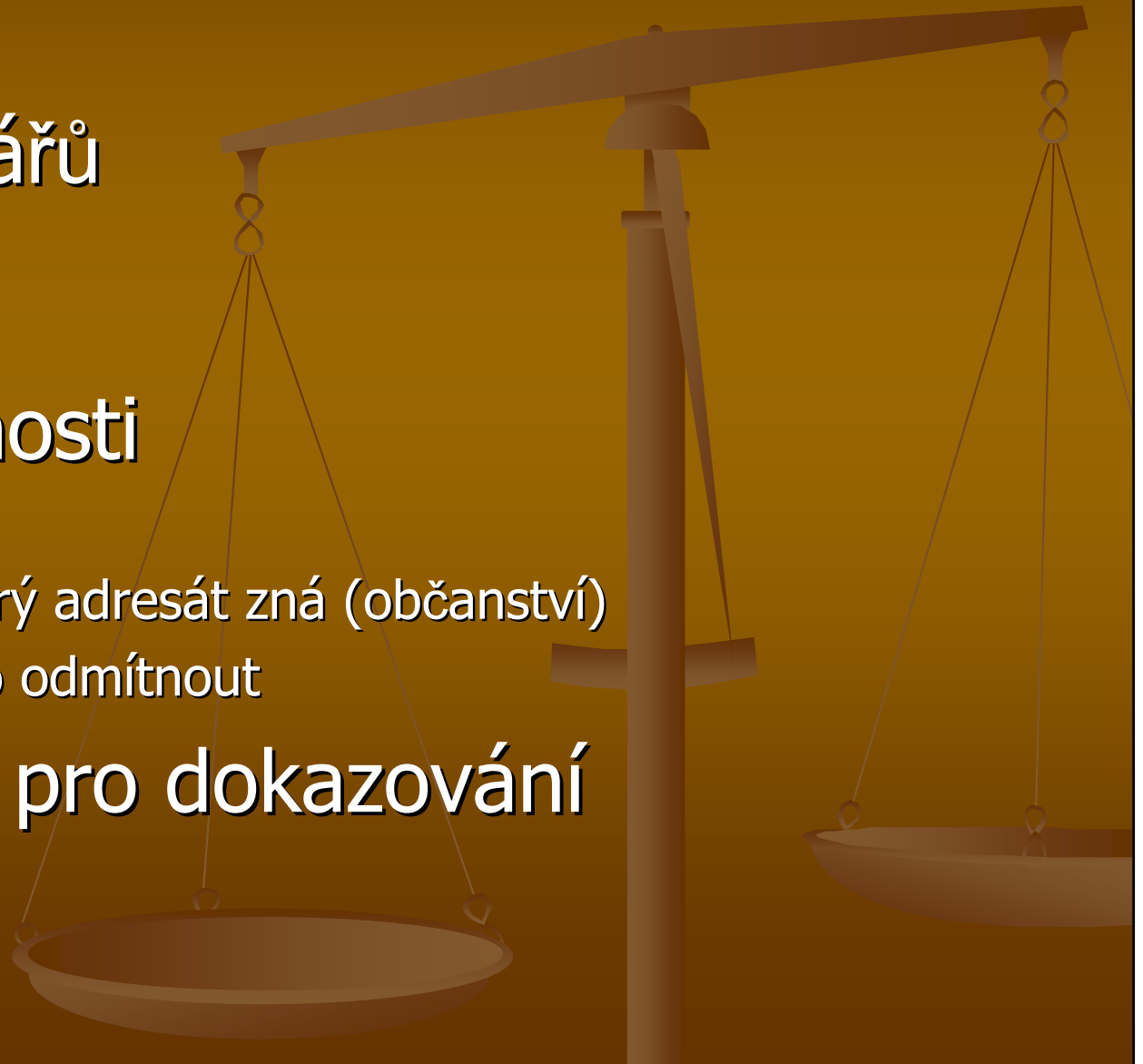
- **2) Jazyk písemnosti**

úřední jazyk místa doručení,

jazyk odesílajícího státu, který adresát zná (občanství)

Poučovací povinnost – právo odmítnout

Podobná úprava i pro dokazování

II. Režim práva ES

■ Formy doručování

1) Cestou mezinárodní PP

Přijímající subjekt doručí sám, nechá doručit, doručí dle formy žádané odesílajícím orgánem

Přednosti:

Jsou stanoveny lhůty (1 měsíc)

Více jazyků

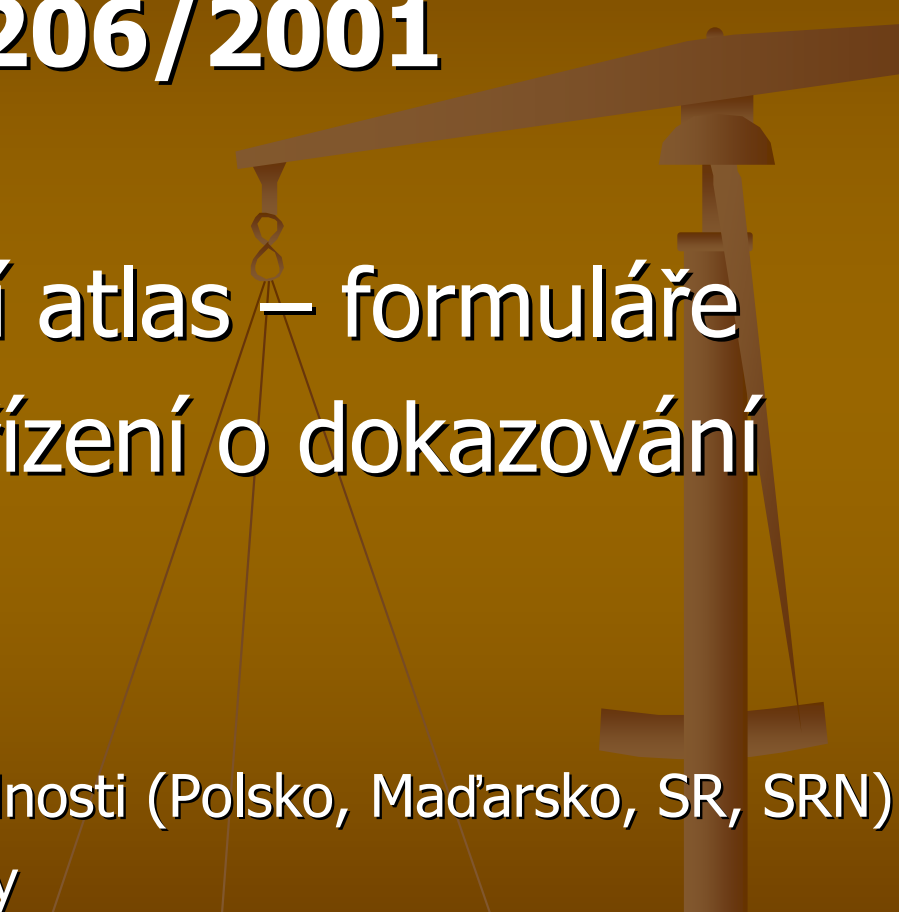
Rychlost – fax, email (pro zájemce - k elektronickému podání a podpisu v ČR viz nálezy IV. ÚS 319/05, II. ÚS 218/06)

Odmítnutí pouze výjimečně (nemožnost doručení ve zvláštní formě)

II. Režim práva ES

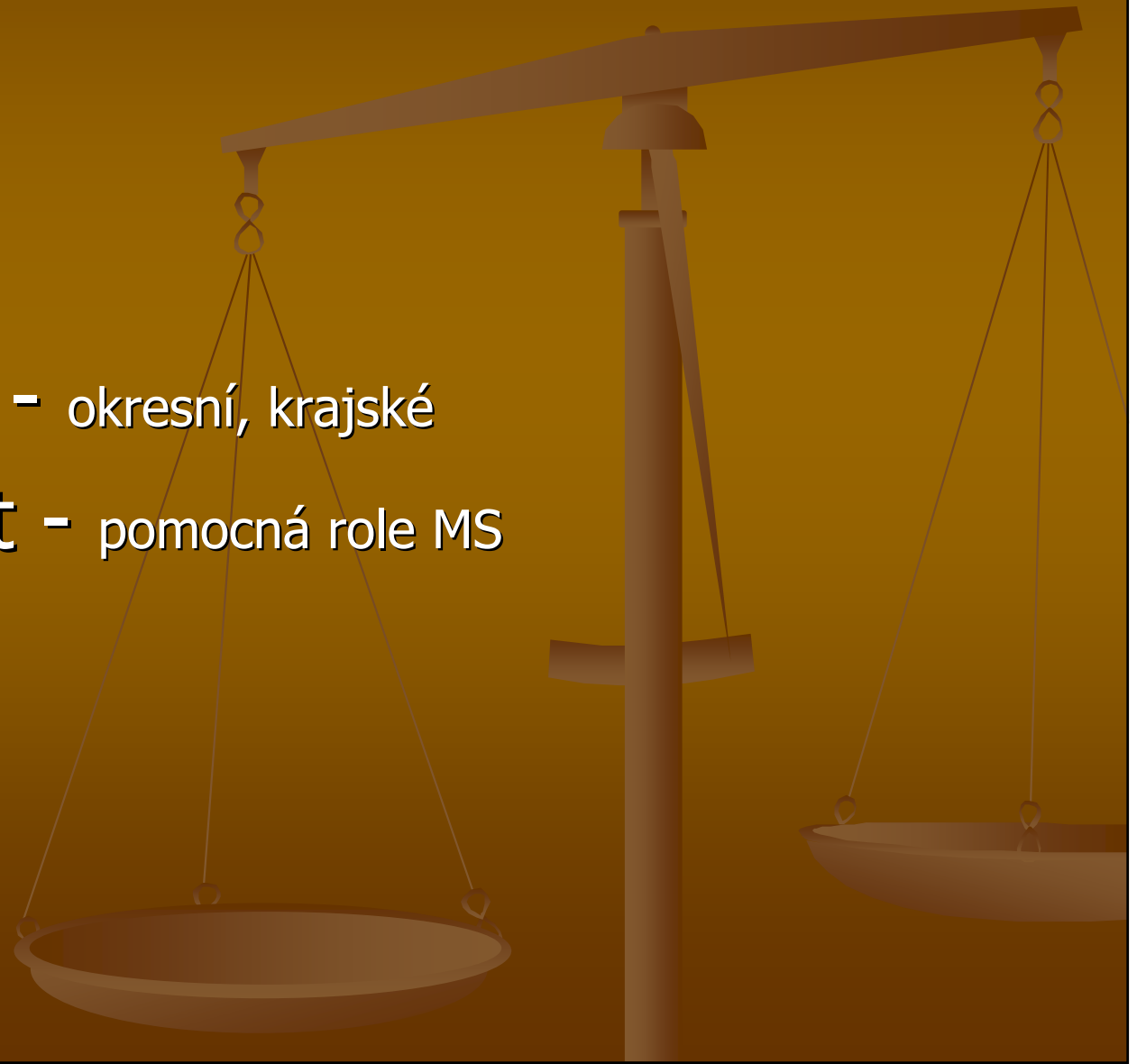
- Formy doručování
- 2) Bez pomoci zahraničních orgánů PP
 - Konzulární a diplomatická cesta
 - Pošta
 - doporučeně s doručenkou, v češtině, úřední překlad, úřední jazyk doručujícího státu pro jeho občany
 - Přímé doručování – úřední činitelé, úředníci (ČR ne)

II. Režim práva ES

- **Dokazování 1206/2001**
 - Evropský soudní atlas – formuláře
 - Použitelnost nařízení o dokazování
 - Realizace činnosti soudů
 - Věc občanská a obchodní
 - Přeshraniční dokazování
 - Klausule maximální výhodnosti (Polsko, Maďarsko, SR, SRN)
 - Dánsko – Haagské úmluvy
-

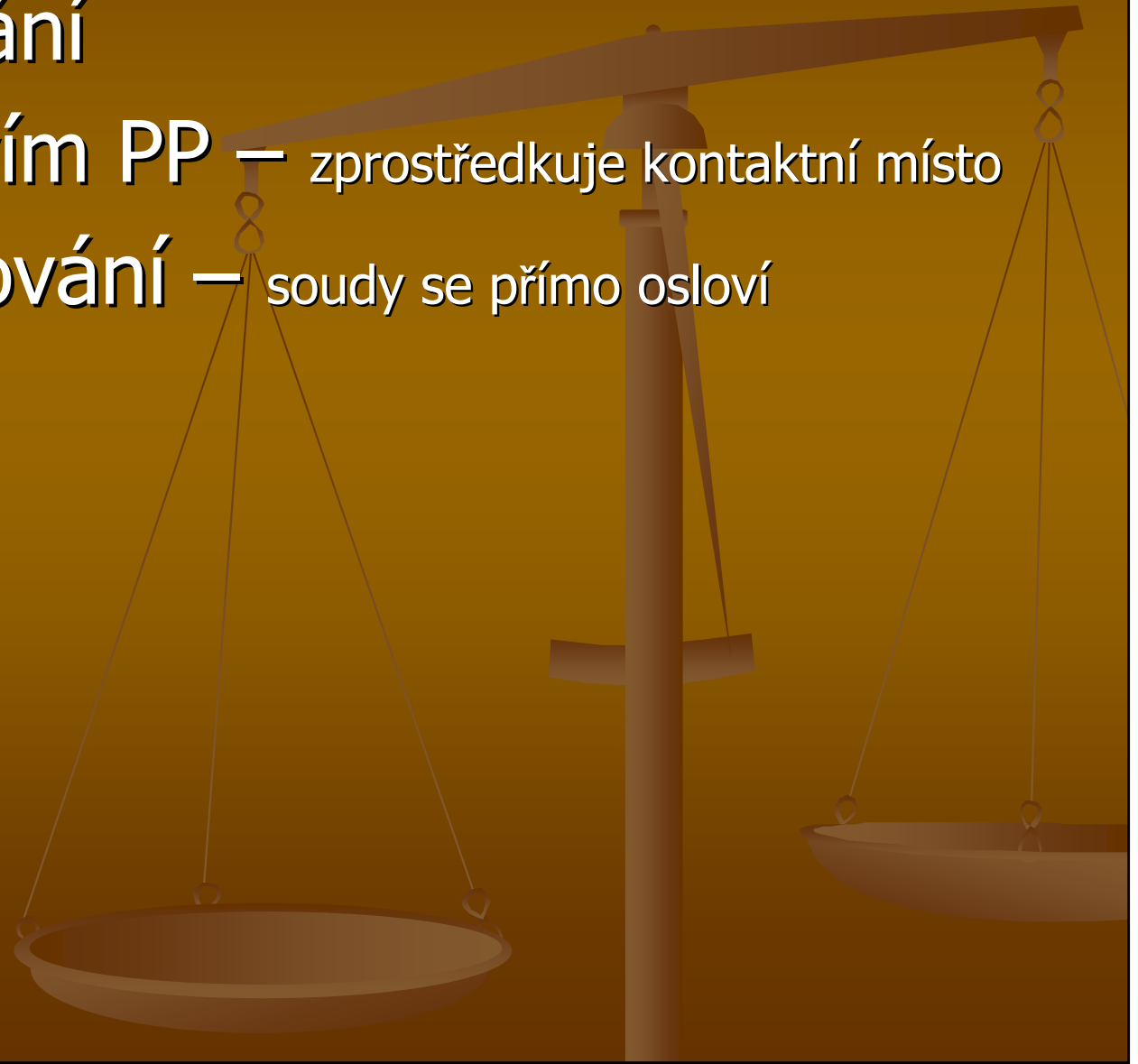
II. Režim práva ES

- Subjekty
- Dožadující soud
- Dožádaný soud - okresní, krajské
- Ústřední subjekt - pomocná role MS

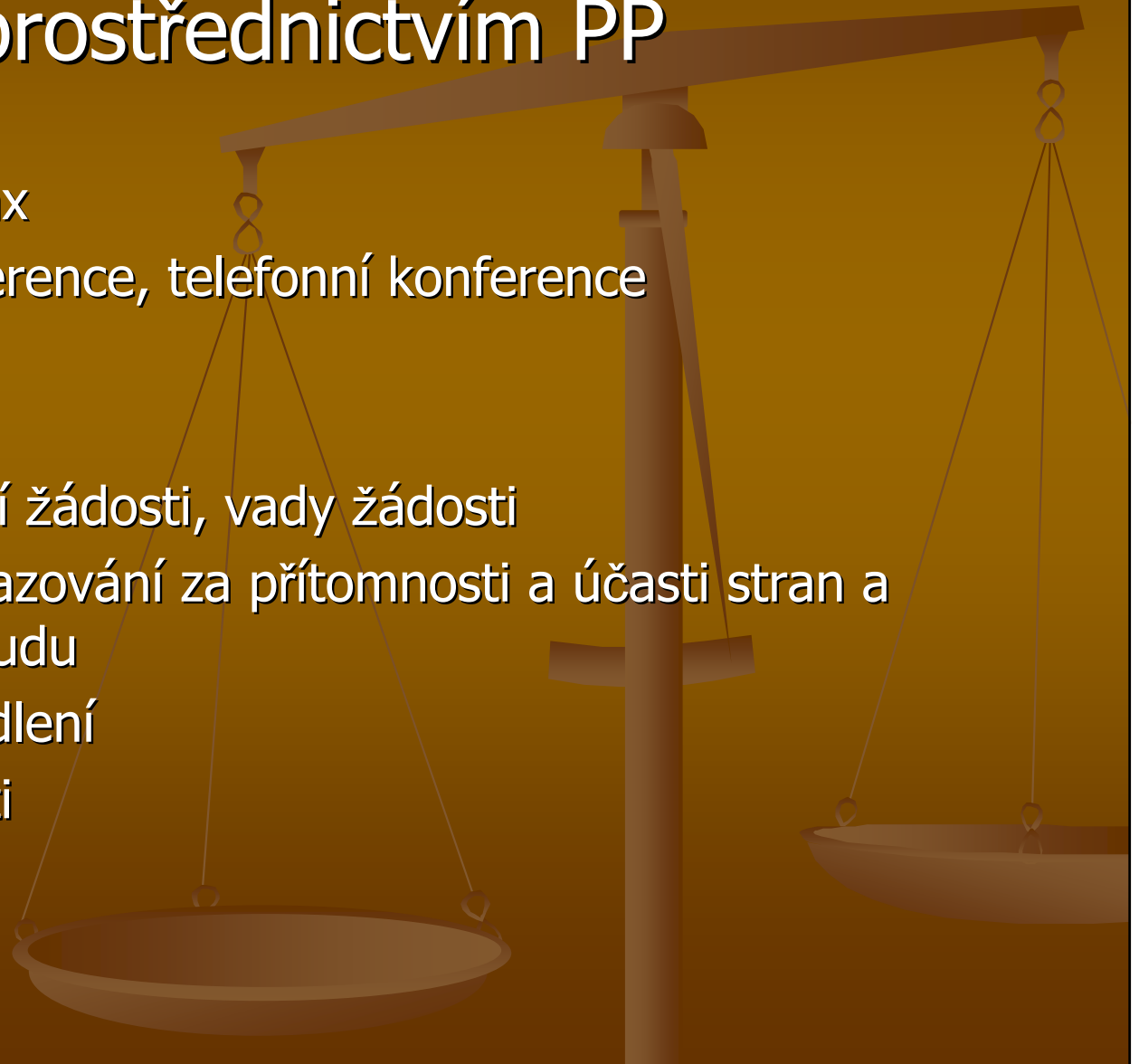
II. Režim práva ES

- Formy dokazování
- 1) prostřednictvím PP — zprostředkuje kontaktní místo
- 2) přímé dokazování — soudy se přímo osloví

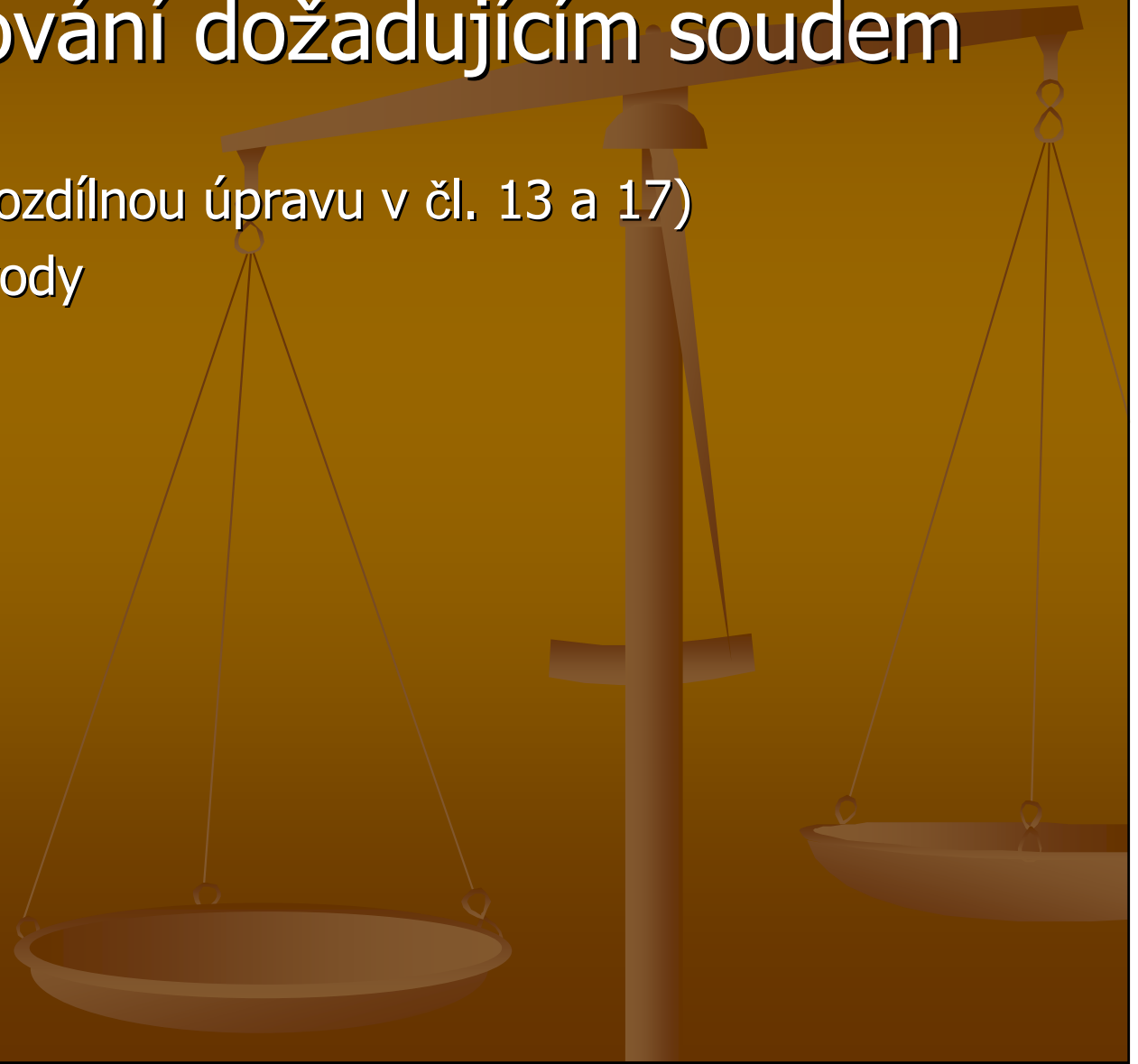
II. Režim práva ES

- 1) Dokazování prostřednictvím PP
 - Formuláře ESA (A-H)
 - Předání – pošta, email, fax
 - Dokazování – video konference, telefonní konference
- **Nařízení upravuje:**
 - podání, přijetí a odmítnutí žádosti, vady žádosti
 - realizaci dokazování, dokazování za přítomnosti a účasti stran a zástupců dožadujícího soudu
 - donucovací opatření, prodlení
 - postup po vyřízení žádosti

II. Režim práva ES

- 2) přímé dokazování dožadujícím soudem
- Formuláře ESA (I-J)
- Dobrovolnost (pozor na rozdílnou úpravu v čl. 13 a 17)
- Odmítnutí – taxativní důvody

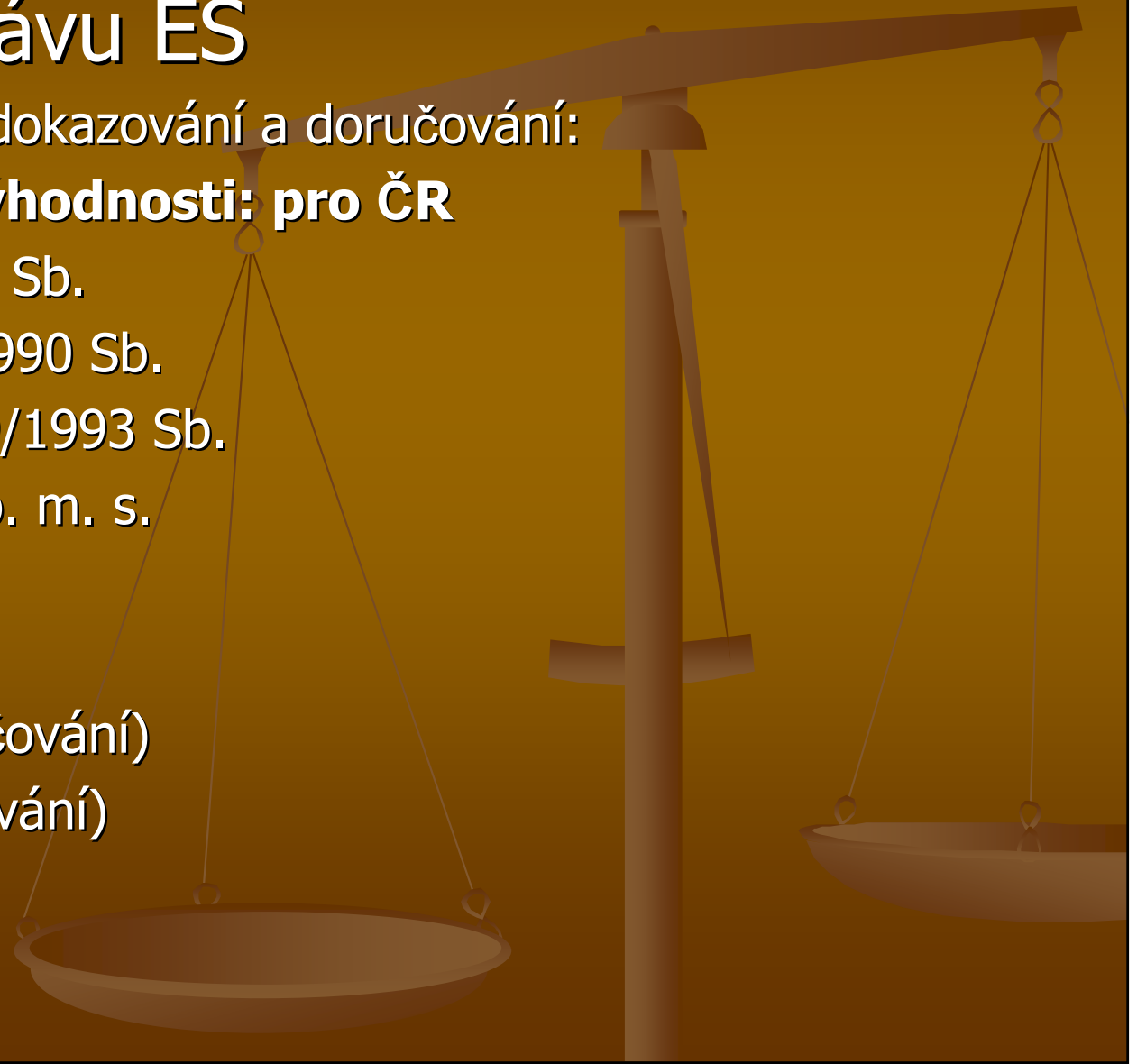
III. Režim mezinárodních smluv

- Úmluva o provádění důkazů v cizině ve věcech občanských a obchodních (Haag, 18. 3. 1970 - vyhláška č. 129/1976 Sb.)
- Úmluva o doručování soudních a mimosoudních písemností v cizině ve věcech občanských a obchodních (Haag, 15. 11. 1965 - vyhláška č. 85/1982 Sb.)
- Úmluva o vymáhání výživného v cizině (New York, 20. 6. 1956 - vyhláška č. 33/1959 Sb.)
- Úmluva o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin (Haag, 5.10.1961, vyhláška č. 45/1999 Sb.)
- Úmluva o civilním řízení (Haag, 1. 3. 1954 - vyhláška č. 72/1966 Sb.)
- Úmluva o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin (Haag, 5.10.1961, vyhláška č. 45/1999 Sb.)
- **Přehled dvoustranných a mnohostranných MS je na stránkách ministerstva spravedlnosti**

III. Režim mezinárodních smluv

■ MS a vztah k právu ES

- Ve vztahu k nařízením o dokazování a doručování:
 - **Klauzule maximální výhodnosti: pro ČR**
 - MS s Polskem č. 42/1989 Sb.
 - MS s Maďarskem č. 63/1990 Sb.
 - MS se Slovenskem č. 209/1993 Sb.
 - MS se SRN č. 40/2002 Sb. m. s.
-
- Vztah k Dánsku
 - Dohoda s ES 2007 (doručování)
 - Haagské úmluvy (dokazování)

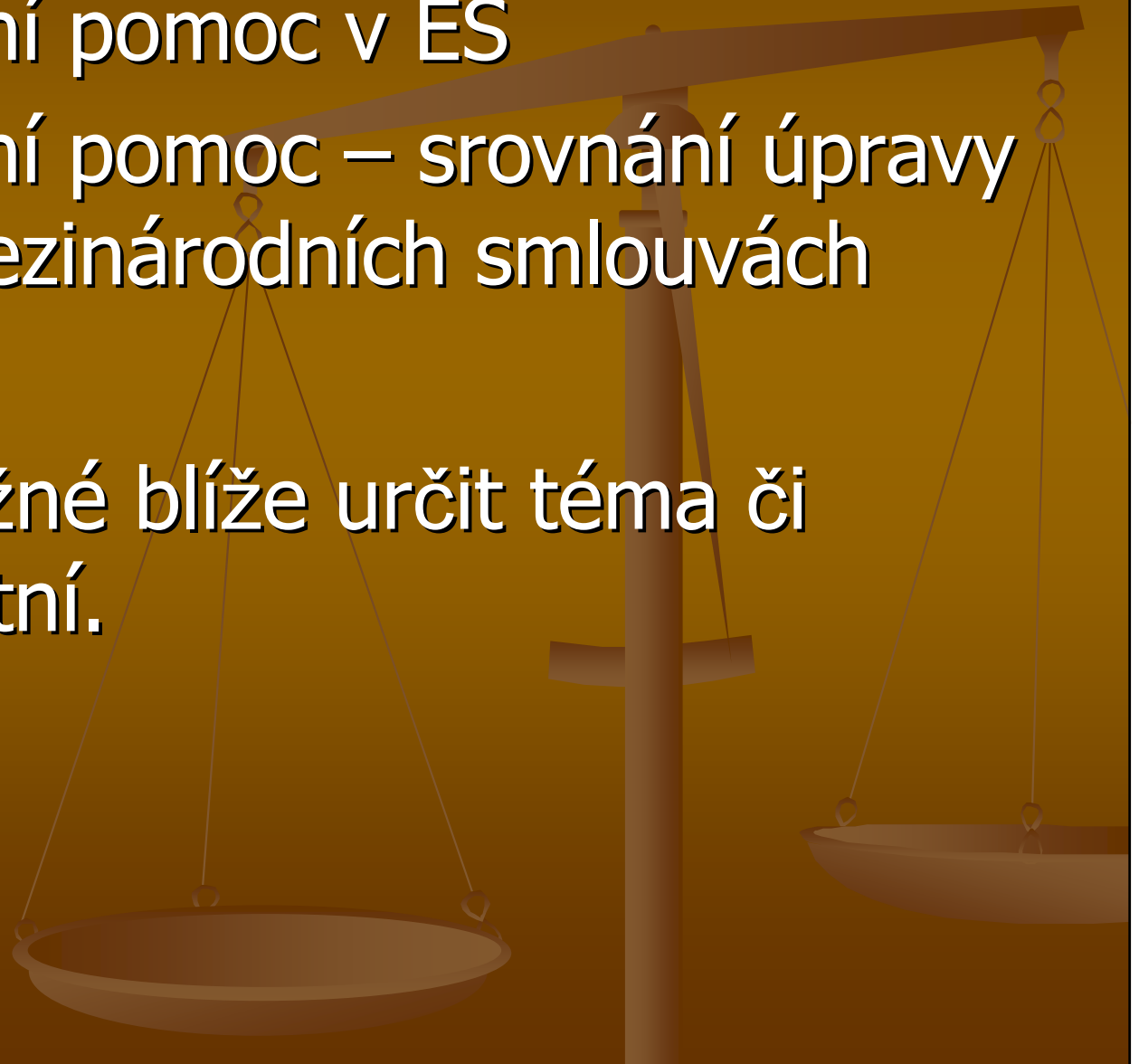

Témata seminárních prací

Mezinárodní právní pomoc v ES

Mezinárodní právní pomoc – srovnání úpravy
v právu ES a mezinárodních smlouvách

Po dohodě je možné blíže určit téma či
zvolit téma vlastní.

Email

Petra.Novotna@law.muni.cz

Klauzule maximální účinnosti

- Konflikt mezinárodních smluv
 - PŘ. ČR a cizí stát jsou oba vázány více MS
 - **Řešení:**
 - **1)** v MS samé upraven vzájemný vztah
 - **2)** klauzule maximální účinnosti – vybere se snadnější a účinnější řešení z obou
 - **3)** *lex posterior derogat legi priori* – pokud si odporují, platí ta, která váže oba státy k pozdějšímu datu

 - PŘ. 2000 Stát A - MS 1
 - 2001 Státy A a B - MS 2
 - 2002 Stát B - MS 1

 - **4)** *lex specialis derogat legi generali* – přednost má užší kritérium, menší počet států, přímé normy před kolizními, maximální účinnost
-